

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Eglutė“
direktoriaus 2026 m. kovo 27 d.
įsakymu Nr. V-106

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „EGLUTĖ“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Eglutė“ Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, priekabiavimas, erzinimas, žeminimas, persekiojimas ir kt.

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, stūmimas, griebimas, smauginimas (dusinimas), daiktų niokojimas ir kt.

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija, atskirtis, gandų skleidimas ir kt.

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ar gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių, vaizdų siuntimas, gandų skleidimas viešojoje erdvėje, asmens duomenų ar komentarų viešinimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant pakenkti reputacijai, santykiams ar pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi;

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas;

- 6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus);
- 6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
7. Aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SKYRIUS

PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

9. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už Aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdytojų grupė). Mokyklos vadovas Vykdytojų grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

10.1. surenka apibendrintus duomenis iš grupių mokytojų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl Aprašo tobulinimo;

10.6. atlieka kitus lopšelyje-darželyje Apraše numatytus veiksmus.

11. Grupės mokytojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS

PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. Informuoja apie incidentą per 1 darbo dieną.

12.2. Atlieka situacijos tyrimą per 5 darbo dienas.

12.3. Sprendimus įgyvendina per 10 darbo dienų.

- 12.4. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 12.5. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;
- 12.6. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis tėvus (globėjus), lopšelio-darželio darbuotojus ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 12.7. informuoja grupės mokytoją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ar smurto atvejus ir pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2).
13. Grupės mokytojas gavusi informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:
- 13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
- 13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;
- 13.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2) ir registruoja grupės patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 1);
- 13.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vykdyto grupės nariams, pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu ir inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.
14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
- 14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 14.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;
- 14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
15. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi lopšelio-darželio Apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.
16. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.
17. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
- 18.1. Duomenys tvarkomi laikantis BDAR ir LR teisės aktų.
19. Tėvai su šia tvarka supažindinami tėvų susirinkimo metu.
20. Darbuotojai supažindinami sistemoje DBSIS.
-

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Ugdymo įstaigos pavadinimas

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinė: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Kibernetinė: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____.	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Mokinio/nių, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas:

--

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F -fizinės
Ž - žodinės
K -kibernetinės
S -socialinės

M - mokinys
S - suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis asmuo (M, S)	Pastabos